V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **186** (2009-2010) – Nr. 6
ingediend op 11 januari 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Inburgering en Integratie

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door de heer Lieven Dehandschutter

verzendcode: REG

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:
mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
de heer Marc Vanden Bussche;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:
mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Güler Turan;
de heer Bart De Wever, mevrouw Lies Jans;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:
de heer Christian Van Eyken.

186 (2009-2010) – Nr. 1: Beleidsnota
– Nrs. 2 t.e.m. 5: Met redenen omklede moties

INHOUD

I. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand 4
1. Situering 4
2. Strategische doelstellingen 4
2.1. Meer nieuwe Vlamingen vinden hun plaats in de Vlaamse samenleving. 4
2.2. De doelmatigheid van het aanbod verder verbeteren 6
2.3. De efficiëntie en effectiviteit van het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid verhogen 8
2.4. Systematische opvolging en evaluatie 8
II. Vragen en opmerkingen van de commissieleden 9
1. Tussenkomst van de heer Kurt De Loor 9
2. Tussenkomst van de heer Frank Creyelman 10
3. Tussenkomst van de heer Ward Kennes 12
4. Tussenkomst van de heer Bart Caron 15
5. Tussenkomst van de heer Lieven Dehandschutter 17
6. Tussenkomst van mevrouw Annick De Ridder 17
III. Antwoorden van de minister 18
IV. Met redenen omklede moties 21

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme besprak op 8 december 2009 de beleidsnota Inburgering en Integratie 2009-2014, ingediend door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER GEERT BOURGEOIS, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

1. Situering

De *minister* verwijst naar het regeerakkoord dat stelt dat de aanwezigheid van meerdere culturen in de samenleving een feit is. Vlaanderen streeft naar een volwaardige participatie aan het maatschappelijke leven voor iedereen. De Vlaamse Regering kiest dus voor een inclusieve samenleving.

2. Strategische doelstellingen

De beleidsnota is opgebouwd rond een viertal strategische doelstellingen:
– meer nieuwe Vlamingen vinden hun plaats in de Vlaamse samenleving;
– de doelmatigheid van het aanbod is verbeterd;
– de efficiëntie en de effectiviteit van het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid zijn verhoogd;
– systematische opvolging en evaluatie zijn een feit.

De minister verklaart dat de uitdagingen uitnodigen tot gezamenlijke reflectie. Hij wil in 2010 een staten-generaal met alle actoren organiseren over inburgering en integratie: de Verenigde Verenigingen, de werkgevers, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), het minderhedenforum, een aantal academici. Het debat over integratie en islam wordt stevig gevoerd, maar het doel moet zijn om bijkomende beleidsaanbevelingen te formuleren.

2.1 Meer nieuwe Vlamingen vinden hun plaats in de Vlaamse samenleving

Meer nieuwe Vlamingen moeten hun plaats vinden in de samenleving, meer mensen moeten Nederlands leren. Een gemeenschappelijke taal spreken vindt de minister een essentiële voorwaarde om tot een hechte samenleving te komen. Meer mensen moeten kansen krijgen om de taal te leren. Dat kan door de promotie en het verhogen van de kennis van het Nederlands en door meer intensieve taalcursussen. Ook ouders van schoolgaande kinderen moeten hun weg vinden naar het onthaalbureau. Een betere integratie verhoogt de betrokkenheid bij de schoolse loopbaan van hun kinderen. De onthaalbureaus zullen samen met de scholen pogen de ouders te leiden naar een inburgering op maat.

Meer oudkomers moeten hun weg vinden naar de inburgering. Inwerkingsklanten en oudkomers met een OCMW-inkomen (OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn) zijn prioritaire inburgeringsdoelgroepen. Daarom zal de samenwerking met de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en OCMW waar mogelijk verbeterd worden. De minister zal evalueren of inburgeringsplicht voor oudkomers met een OCMW-inkomen moet worden ingevoerd. Voorts zal hij nagaan hoe de toeleiding van de oudkomers naar het Brusselse onthaalbureau kan gerealiseerd worden.

Een gerichte communicatie moet leiden tot meer contracten. Er zijn nog steeds categorieën inburgeraars die te weinig bereikt worden. Daartoe zullen de drempelverhogende

randvoorwaarden in kaart gebracht worden, en worden, samen met de onthaalbureaus, specifieke initiatieven naar moeilijk bereikbare groepen georganiseerd. Voorts komt er gerichte promotie voor die categorieën. Jaarlijks sluiten ongeveer 14.000 personen een contract af, maar het potentieel aan inburgeraars is veel groter. Knelpunten zijn het tekort aan kinderopvang maar ook het feit dat sommige vrouwen geen cursus mogen volgen van hun familie.

Een volgend voornemen is kandidaat-inwijkelingen in het land van herkomst al een basiscursus inburgering te laten volgen. Vlaanderen kan dat echter niet verplichten. Als personen zich tot de ambassade of het consulaat richten, zullen ze een kennismakingspakket krijgen, bijvoorbeeld met cd-rom. Zo kunnen migranten zich voorbereiden op hun komst naar Vlaanderen en een voorsprong nemen om de inburgering vlotter te laten verlopen. Het gaat om een vrijwillig en kosteloos aanbod in het land van herkomst. Dat vergt een decreetsaanpassing.

Daarnaast wil de minister een doorgedreven sensibiliserings- en ontmoedigingsbeleid ten aanzien van transnationale huwelijken van de tweede- en derdegeneratiemigranten en een gericht onderzoek naar huwelijksmigratie. Uit onderzoek blijkt dat vooral in Limburg de huwelijksmigratie voor problemen zorgt. Vlaanderen kan alleen ontraden en sensibiliseren, voor verregaandere maatregelen is de federale overheid verantwoordelijk.

De minister wil het civiele effect van inburgering verhogen. De Vlaamse samenleving moet de inspanningen van nieuwe Vlamingen waarderen. Momenteel bestaat al een inburgeringsattest voor diegenen die een cursus volgen. Als de inburgeraar een attest NT2 (Nederlands als tweede taal) niveau A2 haalt, zou hij een inburgeringscertificaat krijgen. De minister heeft aan de SERV, de vakbonden, de werkgevers, de Verenigde Verenigingen, voorstellen gevraagd over hoe de overheid het civiele effect van inburgering kan verhogen. De beste manier om verder te integreren na de cursussen, is deel uit te maken van een vereniging en vooral werken. Vlaanderen moet zijn inspanningen daarvoor verhogen.

De minister wil een onderzoek naar de rol en de bijdrage van de provinciale dagen van de inburgeraar. Dat initiatief is duur in verhouding tot zijn effecten. Het is de bedoeling een nieuw systeem uit te werken. De sleutel tot succes is allicht de lokale overheden erbij te betrekken. Tal van steden en gemeenten ontvangen de nieuwkomers van andere steden en gemeenten plechtig op het stadhuis, met een welkomstpakket, een voorstelling van het gemeentebestuur. Misschien kunnen de inburgeraars bij die gelegenheid hun attest krijgen en samen met de andere nieuwkomers verwelkomd worden. Ze kunnen dan ook kennis maken met het verenigingsleven en de plaatselijke werkgevers.

De minister zal voorts nieuwe beleidsinitiatieven ontwikkelen na overleg binnen het Vlaams Economisch Sociaal Overlegomité (VESOC) en met het middenveld. Het personeelsstatuut voor Vlaamse ambtenaren en de rechtspositieregeling voor lokale besturen zijn andere denksporen.

Inburgering moet ingeburgerd zijn. Inburgering moet een concreet gezicht en een duidelijke plaats krijgen via gerichte communicatie en het betrekken van verschillende sectoren en het middenveld. Een duidelijkere en eenvormige communicatie over de sector van inburgering en integratie is noodzakelijk. Ook daarvoor kan het lokale niveau een belangrijke rol spelen.

Het Integratiedecreet van 30 april 2009 wijzigde het verouderde Minderhedendecreet van 28 april 1998. Met de implementatie van het decreet wordt het integratiebeleid afgestemd op de visie van integratie als actief en gedeeld burgerschap van eenieder. Dat vergt een sterk horizontaal beleid op Vlaams niveau. Het beleid van alle ministers moet afgestemd worden op het werk van een op te richten integratiecommissie.

Participatie en inspraak van de doelgroepen blijven belangrijke aandachtspunten voor het beleid. De werking van het Minderhedenforum zal daartoe versterkt worden en het zal betrokken worden bij de coördinerende commissie Integratie. Een ander actiepunt is het verduidelijken van de taakafbakening tussen de integratiecentra en de participatieorganisaties, de federaties en de zelforganisaties.

Nieuwe Vlamingen actief betrekken bij ons erfgoed is een hefboom voor integratie. Zo kunnen ze zich mee identificeren met het Vlaamse verleden en erfgoed. Dat zal gepaard gaan met onderzoek met hierbij ook aandacht voor projecten over migratie naar onze contreien en de impact hiervan. Nieuwe Vlamingen kunnen ook ingeschakeld worden bij het bekendmaken van erfgoedprojecten bij een diverser publiek.

Het debat over de rol van de islam in de Vlaamse samenleving wordt niet uit de weg gegaan. De islam neemt een prominente rol in in het inburgerings- en integratieverhaal. De discussie over de rol van de islam in de Westerse samenleving is al jaren actueel. De minister vraagt geregeld aan zijn gesprekspartners of er een islam is die zich kan integreren in een pluralistische samenleving met vrijheid van godsdienst, met diverse godsdiensten naast elkaar, met een scheiding van kerk en staat, met respect voor ieders mening, met gelijkheid tussen man en vrouw, met vrijheid van meningsuiting, ook voor kunstenaars. Het komt erop aan vrije geloofsbelevenis te garanderen maar tegelijk de contouren van de samenleving te respecteren. De minister wil de vertegenwoordigers van de erkende moskeeën in Vlaanderen en de Moslimexecutieve actief betrekken bij het integratiebeleid, maar uiteraard is het debat over inburgering en integratie meer dan louter een islamdebat.

2.2. De doelmatigheid van het aanbod verder verbeteren

De Huizen van het Nederlands zijn een spil in het realiseren van een kwaliteitsvol en behoeftedekkend aanbod NT2. De huizen dragen, samen met de consortia volwassenenonderwijs, bij tot de optimalisatie van het aanbod NT2. Daarom zullen hun opdrachten scherpgesteld worden op basis van een nieuw financieringssysteem. De minister wil samenwerken met de minister van Onderwijs om het aanbod NT2 tijdens de zomermaanden te versterken. Voorts wil hij de covaartest evalueren en samen met alle partners de uitval van het aantal cursisten verminderen.

Een actief taalpromotiebeleid ondersteunt het integratieproces. Het komt erop aan niet alleen te stimuleren om Nederlands te leren maar ook om het actief te kunnen gebruiken. Daarom wordt er promotie gevoerd bij de verplichte inburgeraars en de Nederlandssprekenden. De minister plant een brede publiciteits- en sensibiliseringscampagne. Taalpromotie wordt een bijkomende opdracht voor de huizen. De minister wil ook de ‘oude’ Vlamingen stimuleren om de standaardtaal (en niet het dialect) te gebruiken tegen inburgeraars.

Om het taalbeleid als impuls te realiseren, komt het er op aan de expertise op een zo efficiënt en effectief mogelijke manier te verdelen. Voorts is het nodig een brug te slaan tussen een goed aanbod NT2 en concrete knelpunten waar bedrijven, voorzieningen en overheden mee geconfronteerd worden. Brussel heeft daarvoor initiatieven genomen, en onder meer kleine woordenboekjes Nederlands op de werkvloer opgesteld. Dat is handig voor autochtonen en allochtonen op de werkvloer. De verschillende maatregelen kunnen ook gebruikt worden om anderstaligen te stimuleren om Nederlands te leren.

Het inburgeringsaanbod is een aanbod op maat. Een heterogene doelgroep vergt een flexibel aanbod. Zo komt er een aanbod dat de instroom in onderwijs en werk ondersteunt en stimuleert, maar ook een specifiek traject voor analfabete inburgeraars met een professioneel perspectief. De minister zal ook nagaan of een cursus maatschappelijke oriëntatie voor niet-inburgeraars zinvol is en of zelfstudie maatschappelijke oriëntatie mogelijk

is. Er komt een instaptoets voor maatschappelijke oriëntatie. De onderwijsinspectie zal een kwaliteitsvolle inhoudelijke en pedagogische inspectie van de onthaalbureaus uitvoeren. Het samenwerkingsverband, zowel op Vlaams als lokaal niveau, zal verder versterkt worden. Het stimuleren van de maatschappelijke participatie moet voldoende aandacht krijgen, deelname aan de samenleving is immers het uiteindelijke doel van de inburgering. Onthaalbureaus zullen de structurele opdracht en de ruimte krijgen om gerichter werk te maken van maatschappelijke participatie. Daarvoor is er een decreetsaanpassing nodig. Voorts zal er gezocht worden naar goede buitenlandse voorbeelden die Vlaanderen kan overnemen.

Inburgering wordt al te vaak beschouwd als een zaak van de overheid en de inburgeraar. De ontvangende samenleving kan ook een actieve rol spelen in de integratie. Het inburgeringstraject houdt immers niet op na het behalen van een attest of een certificaat.

Inburgering van minderjarigen verloopt vooral via onderwijs, maar minderjarigen jonger dan vijf jaar zijn momenteel geen doelgroep van inburgering. Onthaalbureaus krijgen de taak om kinderen vanaf 2,5 jaar toe te leiden naar het onderwijs. Daarnaast is er behoefte aan een goed uitgebouwd aanbod voor maatschappelijke participatie. De taakstelling van de onthaalbureaus wordt op dat vlak scherpgesteld. Voor beide aspecten zal het decreet waar nodig aangepast worden.

Voor een vlotte overgang van het primaire naar het secundaire inburgeringstraject is het belangrijk dat inburgeraars ook na het primaire traject hun competenties verder ontwikkelen. Daarom zullen alle inburgeraars gemotiveerd worden om verder Nederlands te leren. Samen met Onderwijs zal er een gepast aanbod uitgewerkt worden. Samen met de betrokken sectoren wil de minister inburgeraars motiveren om een educatief traject te volgen of een traject richting werknemerschap of zelfstandig ondernemerschap en om deel te nemen aan het verenigingsleven en vrijwilligerswerk. De integratiesector kan hierbij ondersteuning bieden.

De integratiecentra zullen ook diensten en overheden stimuleren om hun dienstverlening toegankelijker te maken. De toegankelijkheid en de evenredige participatie van nieuwe Vlamingen is nog onvoldoende. Dat vergt methodiekontwikkeling, experimenten en vorming, maar de minister plant ook een enquête van de behoeften binnen de verschillende beleidsdomeinen en bij de lokale besturen. Het Vlaams Expertisecentrum zal een strategisch planningskader ontwikkelen met een duidelijke omschrijving van de taken van de integratiecentra. De minister wil de werking van de convenants optimaliseren en beter afstemmen op de andere instrumenten van het integratie- en het inburgeringsbeleid.

De sector van het sociaal tolken en vertalen kan ertoe bijdragen dat maatschappelijke voorzieningen beter toegankelijk worden voor personen die onvoldoende Nederlands spreken. Daarom zal in overleg met de sector, de overheden en voorzieningen die beroep doen op het sociaal tolken en vertalers, het kader, vastgelegd in het Integratiedecreet, op de meest haalbare manier uitgewerkt worden. De kostprijsanalyse was bij de goedkeuring van het decreet nog niet voltooid, daarenboven zijn er diverse visies. De minister heeft opdracht gegeven om de kostenstructuur, de meest efficiënte aanpak en een financieringsmodel te ontwikkelen. In 2010 zal daarover een studie lopen. Vanaf 1 januari 2012 zal de nieuwe werkwijze dan in de meest gunstige omstandigheden kunnen starten.

De Vlaamse Regering wil streven naar een behoeftedekkend aanbod van kwaliteitsvolle woonwagenterreinen. Er zijn te weinig duurzame doortrekkersterreinen en vaste standplaatsen. Het inclusief woonwagenbeleid moet worden gestimuleerd. Door overleg met de lokale besturen en de integratiesector wil de minister de blinde vlekken en hinderpalen aanpakken. Het standplaatsenbeleid krijgt een bredere focus, met onder meer private terreinen. De Vlaamse Woonwagencommissie zal een sterkere rol spelen en er komt overleg

met het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. Voorts komt er een groeiscenario per provincie.

De mensen zonder wettig verblijf worden georiënteerd naar een zinvol toekomstperspectief. Er moet zo snel mogelijk een uitweg gevonden worden uit de illegaliteit. Mensen moeten menswaardig kunnen leven. De minister wil dat realiseren door een betere toeleiding naar programma's voor vrijwillige terugkeer. Voorts is er het protocol met de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn en Gezondheid in verband met de verdere ontwikkeling van een instrumentarium om de afdwingbare rechten te waarborgen. De minister zal afspraken maken met de sectoren. Het geïntegreerd actieplan van de commissie Integratie zal daarvoor doelstellingen en acties bevatten.

2.3. De efficiëntie en effectiviteit van het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid verhogen

Het komt er volgens de minister op aan de middelen en doelen beter op elkaar af te stemmen. Daarom komt er een nieuw financieringssysteem voor zowel de onthaalbureaus als de Huizen van het Nederlands. Die financiële efficiëntieoperatie mag de kwaliteit niet in het gedrang brengen. Voorts zal een nieuw evaluatiesysteem voor de integratiesector op punt gesteld worden. De rol van het Integratiedecreet voor de werking voor binnenschippers wordt nagegaan.

De bestaande projectsubsidies moeten doelmatiger worden door de bijsturing van de selectiecriteria voor de managers van diversiteit. Er komt een onderzoek naar de afstemming van de subsidiestromen. Ook het consulteren van het Vlaams expertisecentrum Migratie en Integratie (VLEMI), participatieorganisatie en commissie Integratie over prioriteiten en een betere integratie van projectresultaten in het reguliere beleid, zullen bijdragen tot de doelmatigheid. De minister zal de regionalisering van het Federaal Impulsfonds voor Migranten bepleiten. Minister Turtelboom kondigt een aantal initiatieven aan die raken aan de deelstaatbevoegdheden. Ook daarvoor zal overleg nodig zijn. Het is zinloos om naast elkaar te werken.

De minister wil de planlast verminderen, zowel in het inburgerings- als integratiebeleid. Voor inburgering zal nagegaan worden of en hoe de planlasten kunnen ingeperkt worden. Voor het Integratiedecreet zal de vermindering van de planlast worden geconcretiseerd in uitvoeringsbesluiten.

Het VLEMI versterkt de integratie- en inburgeringssector. Het zal een driejaarlijks planningskader voor de integratiecentra opstellen. Het zal zorgen voor een sterkere regierol van de lokale besturen en een betere afstemming tussen de verschillende onthaalbureaus. De minister zal de uitvoeringsbesluiten zo snel mogelijk voorleggen en nagaan hoe VLEMI een structurele rol als expertisecentrum voor inburgering kan vervullen. Een goed handhavingsbeleid verhoogt de efficiëntie van het inburgeringsbeleid. Waar nodig moeten de inburgeringsplicht en -verbintenissen afgedwongen worden. Na verloop van tijd zal de huidige sanctieprocedure geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd worden.

De rol van de lokale besturen in het integratiebeleid is cruciaal en wordt versterkt, door de uitbreiding van het aantal gemeenten met een lokale integratiedienst en vorming, studiedagen en overleg. Hierin past het voornemen van de minister om de provinciale dag van de inburgeraar te vervangen door lokale welkomstdagen.

2.4. Systematische opvolging en evaluatie

Het gecoördineerd Vlaams beleid zal alle relevante beleidssectoren betrekken en concrete resultaten vooropstellen. De commissie Integratie, het interdepartementaal Projectteam

Inburgering, het VLEMI zijn de motoren ervan. De staten-generaal zal input leveren voor een langetermijnvisie en -strategie.

Alle inburgeraars in Brussel moeten gelijke kansen krijgen op volwaardig burgerschap. Een samenhangend Vlaams beleid in Brussel geeft Brusselse inburgeraars correcte en bruikbare informatie en stimuleert om Nederlands te leren. Het werkt daarvoor samen met het Brussels onthaalbureau, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de minister bevoegd voor Brussel.

Er is oog voor de nationale, Europese en internationale context. Het overleg tussen de federale en Vlaamse overheid moet de bevoegdheidsafbakening respecteren. Er komt een link tussen migratie en integratie. Vlaanderen wil actief deelnemen aan het EU-netwerk van de Nationale Contactpunten voor Integratie.

De vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid in het buitenland zullen het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid promoten. De samenwerking met Nederland, Denemarken, Duitsland en Catalonië zal intensiever worden. De samenwerking met Quebec wordt voortgezet. De middelen van het Europees Integratiefonds zullen het Vlaamse inburgeringsbeleid versterken.

De Kruispuntbank Inburgering (KBI) is de centrale databank voor de opvolging van inburgeraars en cursisten NT2. Op basis van aanbevelingen van een doorlichting wordt de kruispuntbank in samenwerking met Onderwijs verder uitgebouwd tot een centrale databank waarop alle partners van het inburgeringsbeleid aangesloten zijn en informatie kunnen uitwisselen. Er zal een nieuwe Kruispuntbank Integratie komen.

Er is behoefte aan systematische opvolging, monitoring en evaluatie van het beleid. Een periodieke evaluatie van het inburgeringsbeleid, een permanente onderzoekslijn voor inburgering, gelinkt aan de KBI, zullen daartoe bijdragen. Voorts worden de Vlaamse integratiekaart en de lokale integratiemonitor verder ontwikkeld. Monitoring van integratie veronderstelt een eenduidige doelgroepafbakening voor alle sectoren. De minister zal daar voorstellen over ontwikkelen in samenspraak met de minister van Gelijke Kansen.

II. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE COMMISSIELEDEN

1. Tussenkomst van de heer Kurt De Loor

Voor de heer *Kurt De Loor* is het integratiebeleid een interessant horizontaal beleidsdomein. Sp.a wil immers dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor een sociale en warme samenleving. Inburgering is een instrument van gelijke kansen. De taal beheersen is de eerste voorwaarde om kansen te krijgen in de maatschappij. Een kwaliteitsvol NT2-onderwijs en een verdere professionalisering van de onthaalbureaus zijn noodzakelijke voorwaarden. Achterstand op de arbeidsmarkt, in het onderwijs, op vlak van huisvesting moet worden aangepakt.

Ondanks de financiële steun zijn lokale besturen niet zo happig om een beleid voor woonwagenbewoners uit te werken. Daarenboven is het verzet van de bevolking, vaak gebaseerd op vooroordelen, groot. In die zin was het lid aangenaam verrast door een uiteenzetting van het Vlaams Minderhedencentrum in zijn eigen gemeente. Het tekort aan woonwagenterreinen is nijpend. Hoe zal de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat de lokale besturen hun verantwoordelijkheid nemen?

Het huidige inburgeringsattest is het bewijs van een inspanningsverbintenis, maar met de evaluatietests wordt een resultaatsverbintenis in het leven geroepen. Het attest zou eigenlijk moeten volstaan om de werkgevers te overtuigen, dus om civiele effecten te genereren.

Het inburgeringscertificaat, gebaseerd op een test, houdt het gevaar in dat de zwakkeren de test niet met goed gevolg zullen afleggen waardoor een Mattheuseffect ontstaat.

Het is goed dat onthaalbureaus ouders zullen stimuleren hun kleuters naar school te laten gaan, maar de Vlaamse Jeugdraad beveelt ook aan ouders te stimuleren hun kinderen aan vrijetijdsactiviteiten te laten deelnemen. In zijn memorandum pleit het Kinderrechtencommissariaat voor een minderjarigenwerking in elk onthaalbureau dat onder meer informatie kan geven over vrijetijdsbestedingsmogelijkheden.

Bij het gecoördineerde Vlaamse beleid en de dwarsverbanden tussen de domeinen, ontbreekt een verwijzing naar het domein Jeugd. Ook met dat domein moet worden samengewerkt.

2. Tussenkomst van de heer Frank Creyelman

De heer *Frank Creyelman* ontwaart weinig nieuws in de beleidsnota. Van allochtonen en immigranten wordt niet echt verwacht dat ze zich aanpassen aan de Vlaamse gewoonten en tradities en de Europese normen en waarden. Het inburgeringsbeleid gaat uit van diversiteit en interculturaliteit, allicht omdat multiculturaliteit een te zwaar beladen woord is. Volgens de beleidsnota is de culturele en etnische diversiteit in de samenleving een feit en zal Vlaanderen als gevolg van de aanhoudende migratie verder verkleuren. Dat laatste klopt, door het Belgische beleid wordt Vlaanderen opgezadeld met allerlei exotische volkeren en dito culturen. Zonder federale maatregelen zal de samenleving verder verkleuren en Vlaanderen draait op voor de maatschappelijke en financiële kostprijs ervan.

Vlaams Belang heeft niets tegen het multi-etnische Vlaanderen, maar Vlaanderen is onderdeel van een Europese beschaving met eigen normen en waarden, gewoonten en tradities. De regering weigert dat door te drukken. De Nederlandse schrijver Cees Nooteboom zegt terecht dat Europa er de laatste 50 jaar enorm veel werelden bij gekregen heeft terwijl het zijn eigen wereld langzaam verliest.

De beleidsnota gaat uit van een maatschappijmodel waarin mensen samenleven op grond van gelijkwaardigheid en met respect voor ieders eigenheid. Als volksnationalist vindt het lid dat alle volkeren gelijkwaardig zijn, maar niet alle culturen. Het Europese samenlevingsmodel is in zijn essentie verheven boven andere maatschappijmodellen. Daarmee bedoelt het lid niet de culinaire of kledinggewoonten, maar de democratie, de vrije meningsuiting, de gelijkwaardigheid van man en vrouw. Europa heeft die normen en waarden over de wereld trachten uit te dragen, maar die kregen niet overal voet aan wal. De islamitische wereld is als de dood voor die Europese beschavingsuitingen. Juist de migranten uit die landen kennen de meeste problemen bij de inburgering hier.

In de beleidsnota geeft de minister op verdoken wijze uiting aan het feit dat hij wel weet dat het inburgeren van moslims zeer moeilijk is. Volgens de heer Creyelman is dat trouwens quasi onmogelijk. De enige uitzondering is een kleine groep die zijn religieuze achtergrond als een culturele erfenis beschouwt maar er zich voorts niet veel van aantrekt. Voor de andere groep is integreren onmogelijk omdat de wetten en de goede bedoelingen van Vlaanderen niet opwegen tegen de Koran, het woord van God.

Een tweede belemmering is dat het beleid niet gebaseerd is op resultaatsverbintenissen maar op inspanningsverbintenissen. De evaluatietest zal daar weinig aan veranderen. Het volstaat dat nieuwkomers een inburgeringscursus volgen en Nederlands leren. De cijfers bewijzen dat het systeem van de administratieve boete een miskleun is. Het afgelopen jaar kregen vijftien inburgeringweigeraars van de Vlaamse overheid een administratieve boete: een boete van 150 euro, een boete van 100 euro, 12 van 75 euro en een boete van 60 euro.

Er is overigens nog maar één boete effectief betaald. Misschien is het goed na te gaan hoeveel niet-inburgeraars een of andere vorm van sociale uitkering ontvangen. Er kan bezwaarlijk gesproken worden over een groot succes, aangezien duizenden migranten zich jaarlijks aan hun inburgeringsplicht onttrekken.

In 2008 en 2009 vestigden zich 51.513 nieuwkomers in Vlaanderen, ongeveer 16.000 personen waren onderworpen aan de inburgeringsplicht terwijl er slechts 13.173 mensen een inburgeringscontract afsloten. Slechts 8681 personen behaalden een inburgeringsattest. Kortom, het zogenaamde afdwingbare inburgeringsbeleid is in de praktijk een lachertje. Hoe zal de minister die straffeloosheid omzetten in effectieve inburgering? Erkent de minister trouwens dat het aantal nieuwkomers dat de voorbije jaren een attest behaalde laag is, in vergelijking met het totale aantal immigranten? Welke inspanningen zal de minister doen om die kloof te dichten?

Voor Vlaams Belang moet inburgering gekoppeld worden aan de verblijfsvergunning. Daarbij volstaat het niet enkel om een cursus te volgen, maar is een inburgeringsexamen nodig. Overweegt de minister een echte resultaatsverbintenis waarbij de inburgeraar verplicht is te slagen voor een examen op straffe van sancties? Tijdens zijn bezoek aan het tijdelijke regularisatieloket voor illegalen zei de minister het inburgeringsbeleid te willen verscherpen. Hij had het ook over een evaluatietest. Daar is in de beleidsnota niet veel van te merken. Meent de minister het met de verscherping van het inburgeringsbeleid? Op welk vlak is het nu scherper dan voorheen? Welke inspanningen heeft de minister al ondernomen om het federale immigratiebeleid beter af te stemmen op het Vlaamse inburgeringsbeleid? De minister heeft zonder resultaat geprotesteerd tegen de regularisaties en de gevolgen ervan op het Vlaamse inburgeringsbeleid. Zal hij ijveren om naar het voorbeeld van andere Europese landen te komen tot een koppeling van inburgerings- en verblijfswetgeving?

In Nederland moet sinds 1 januari van dit jaar voor het inburgeringsbeleid betaald worden. Zo kost het behalen van een praktijkexamen de inburgeraar 104 euro, daarnaast kost een examen kennis van de Nederlandse samenleving 37 euro, een toets gesproken Nederlands 52 euro, het elektronische praktijkexamen 37 euro. Bovendien is het behalen van een inburgeringsdiploma gekoppeld aan de verblijfsvergunning voor een bepaalde tijd of aan een voortgezet verblijf.

De regering bezuinigt op export, op onderzoek en ontwikkeling, de basis van de economie en de welvaart. Voor Vlaams Belang is het beter te bezuinigen op de sociale voorzieningen voor immigranten en azielzoekers en voor de geregulariseerde illegalen. 88 percent van die laatste groep komt volgens recente federale beslissingen in Vlaanderen terecht. Het is de Vlaamse belastingbetaler die er dus voor opdraait. Voorts is het mogelijk te besparen op het minderhedenforum, een van de belangrijkste componenten van de integratie-industrie. Dat forum heeft standpunten ingenomen die contradictoir zijn aan het integratie-idee. Een andere mogelijkheid is te besparen op de gratis tolken van de sociale tolkentelefoon voor Nederlandsonkundige allochtonen. Met die diensten beloont de Vlaamse Regering de niet-integratie van allochtonen.

De inbreuken op de geest van de taalwetgeving gaan steeds verder. Een paar weken geleden was er in Mechelen ophef over een tweetalige brochure Arabisch-Nederlands over de reglementering van het offerfeest. Door dergelijke praktijken toe te staan, verkwanselt Vlaanderen de inspanningen van generaties, louter uit schrik om voor bekrompen te worden uitgemaakt.

De nieuwkomers brengen enorm veel kosten met zich mee. Het Nederlandse Centraal Planbureau rekende al in 2003 uit dat een niet-Europese allochtoon gemiddeld per verblijfsjaar 3000 euro aan de overheid kost. Het is hoog tijd dat Vlaanderen die kostprijs

berekent. Het Antwerpse OCMW heeft al berekend dat een geregulariseerde tussen de 3000 en de 5000 euro per jaar kost aan leefloon, ziekteverzekering, huisvesting en dergelijke meer. De ervaring leert daarenboven dat de helft van de geregulariseerde vreemdelingen onmiddellijk ten laste van het OCMW komt.

In tijden van crisis en besparing is het inderdaad nodig de tering naar de nering te zetten. Het lid stelt voor om de 'bepampering' van de vreemdelingen tot een minimum te beperken en de allochtonen zelf de inburgeringskosten te laten betalen. Het al dan niet behalen van een inburgeringsexamen wordt dan gekoppeld aan een verblijfsvergunning.

Tot slot benadrukt het lid dat de regering de juiste besparingskeuzes moet nemen, zo niet zullen onze kleinkinderen de rekening betalen.

3. Tussenkomst van de heer Ward Kennes

De heer *Ward Kennes* zegt dat de vorige minister, de heer Marino Keulen, de basis heeft gelegd voor het inburgeringsbeleid. Het lid ontwaart continuïteit in het belang dat gehecht wordt aan de Nederlandse taal. Hij is het eens met het voornemen oude Vlamingen te stimuleren om de standaardtaal te gebruiken. De cursussen NT2 kunnen misschien beter afgestemd worden op de eisen van de Selorprocedures.

Het lid somt nog een paar aspecten op waarin de continuïteit van het beleid tot uiting komt: de maatschappelijke oriëntatie, het streven naar vlotte overgang van het primair naar het secundair traject, de rol van de lokale besturen, het integratiebeleid dat zich richt tot alle Vlamingen en de keuze voor goede opvolgingsinstrumenten en meetbare doelstellingen.

De minister legt ook eigen accenten. Hij wil de inburgering in het land van oorsprong starten. De beleidsnota besteedt ook herhaaldelijk aandacht aan de huwelijksmigratie die risico's inhoudt op kansarmoede en schoolachterstand. Nieuw is ook het verhogen van het civiel effect van de inburgering. Een volwaardig inburgeringsbeleid voor minderjarige nieuwkomers, met onder meer de voorbereiding op een goede start in het lager onderwijs, verkleint de kans op schoolachterstand.

In de inleiding van de beleidsnota staat een interessante passage over private cultuur versus publieke cultuur. Het lid verwijst naar het Duitse debat over de Leitkultur. Hoe verhoudt zich de Vlaamse cultuur ten opzichte van de private culturen en van de publieke cultuur. Vallen de private Vlaamse cultuur en de Vlaamse publieke cultuur samen en, zo niet, waar zit de spanning tussen beide?

De beleidsnota bevat een zeer algemene en niet genuanceerde omschrijving van de Vlaamse publieke cultuur met onder meer aandacht voor de scheiding van kerk en staat. De heer Kennes noemt dat een van de meest fout begrepen begrippen in de samenleving. De scheiding is in het constitutionele systeem zeker niet absoluut. Er zijn heel veel bruggen en vormen van samenwerking. Religie heeft niet enkel een plaats in het private maar gelukkig ook in het publieke leven.

Het zou beter zijn te spreken van de gelijkwaardigheid van man en vrouw, gelijkheid geldt natuurlijk in de juridische zin van het woord. Geen onderscheid op grond van seksuele geaardheid is een debat van de laatste decennia en een zeer recente verworvenheid.

De beleidsnota bevat een interessante omgevingsanalyse. Het lid onthoudt dat de vreemde bevolking in Vlaanderen vooral een Europees karakter heeft. De omgevingsanalyse biedt een beter zicht op de instroom van nieuwkomers en hun situatie op de arbeidsmarkt, in

het onderwijs en inzake (kans)armoede. De conclusie is zorgwekkend. In vergelijking met Europese cijfers scoort Vlaanderen op veel vlakken negatief.

Als religie een deel is van het probleem, is het zeker ook een deel van de oplossing volgens de heer Kennes. Hij vindt het jammer dat religie in het parlement vooral ter sprake komt in het kader van het inburgeringsbeleid. Het klopt niet dat de autochtone bevolking niet goed weet hoe ze moet omgaan met niet-christelijke godsdiensten. Europa is met zijn hoge secularisatiegraad een uitzondering in de wereld. Dit maakt dat de West-Europeaan zich vandaag de dag wat onwennig voelt in zijn omgang met godsdienst tout court. De vraag of Europa daarmee trendsetter is dan wel zich in internationaal perspectief isoleert, zou te ver voeren. Het lid is in elk geval blij met de expliciete aandacht voor de religie.

Het komt erop aan moeilijke debatten niet uit de weg gaan. De spanningen lopen vooral hoog op rond de islam. Vorige week was er nog het minarettenreferendum in Zwitserland dat overwaaide naar het Vlaams Parlement. De islam is een van de zes erkende erediensten. Een goedwerkende Moslimexecutieve is van belang voor de Vlaamse overheid maar ook voor de lokale besturen.

Het Vlaamse regeerakkoord spreekt over de vorming van imams. De inburgering van imams is geregeld, maar hun vorming in Vlaanderen nog niet. Daarom is overleg met de Moslimexecutieve, de onderwijsinstellingen, de diverse stromingen en nationaliteiten binnen de islamitische gemeenschap nodig. Hoe wil de minister het debat over de islam voeden? De vertegenwoordigers van de erkende moskeeën en de Moslimexecutieve uitnodigen is zinvol, maar ligt nogal voor de hand. Er is volgens de heer Kennes meer nodig om 'het debat te voeden'.

Het debat over de rol van de islam gaat zeker ook over de zichtbare uitingen van geloof. Een pleidooi om uitingen van religie te weren uit het publieke domein miskent een van de essentiële elementen van een religie. De scheiding tussen kerk en staat heeft een specifieke betekenis in ons constitutioneel model, maar mag niet worden opgevat als een strikte scheiding tussen religie en publiek domein. Ook de mogelijk negatieve effecten van het algemeen verbod op levenbeschouwelijke kentekens in het Gemeenschapsonderwijs (GO!) voor de deelname aan het volwassenenonderwijs en het volgen van lessen Nederlands, dienen te worden opgevolgd. De minister heeft eerder naar aanleiding van een vraag om uitleg bevestigd dat dit ook zal gebeuren.

Op basis van de nieuwe methodiek wordt voor de cursus maatschappelijke oriëntatie een instaptoets ontwikkeld die eind 2009 wordt opgeleverd. Wat is de stand van zaken?

De minister voorziet de invoering van een inburgeringscertificaat. Dat is gebaseerd op goede intenties. Welke garanties zijn er dat werkgevers dit gaan valoriseren? In tijden van economische neergang blijkt dat precies de doelgroep van het integratiebeleid zeer kwetsbaar is en getroffen wordt door de stijgende werkloosheid. Het lid waarschuwt voor valse verwachtingen.

Een basiscursus inburgering in het land van herkomst is zinvol voor de kennis van het Nederlands, maar niet direct voor wat maatschappelijke oriëntatie betreft. Maatschappelijke oriëntatie is immers steeds praktijkgericht. Het ligt bijvoorbeeld niet voor de hand elders te leren hoe je hier de bus neemt. De cursus maatschappelijke oriëntatie kan ook via zelfstudie, maar het lesgebeuren op zich kan een belangrijke bijdrage leveren aan de sociale integratie van de nieuwkomer. De spreker geeft het krijgen van een les door een vrouwelijke lesgever als voorbeeld. Zelfstudie kan wel zinvol zijn bij 'resettlement', dus op het moment dat de selectie in een vluchtelingenkamp is gebeurd.

De heer Kennes heeft enkele punctuele vragen over de cursussen. In welke talen zal de minister die cursussen organiseren? Heeft hij een idee van de kostprijs? Komen in de cursus ook federale aspecten als toegang tot het grondgebied en de nationaliteitswetgeving aan bod? Dat is zeker zinvol maar valt niet meer onder de Vlaamse bevoegdheid. Zijn er contacten om de Belgische diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland daarvoor in te schakelen? Confronteert men de potentiële immigranten ook met de moeilijkheden van integratie? In ieder geval moet het een migratieneutraal instrument zijn.

Voor woonwagenbewoners wil de minister een stimulerend beleid voeren dat zich tot de gemeentelijke initiatiefnemers richt. Het is goed dat hij daarover overlegt met de ministers van Ruimtelijke Ordening en Wonen. Er komt een groeiscenario per provincie, maar er is zeker voluntarisme nodig om resultaten te boeken. De vorige beleidsnota bevatte immers soortgelijke bepalingen, terwijl er in praktijk slechts weinig veranderd is. Naast de terreinen van de lokale overheid komen ook private terreinen in aanmerking voor woonwagenbewoning. Nochtans is dat niet evident in het kader van de ruimtelijke ordening. Het is niet omdat iemand in een woonwagen woont, dat hij per definitie niet over financiële middelen beschikt.

Het is goed dat de minister het kader voor sociaal tolken in concrete regelgeving wil vertalen. Heel wat ervaren tolken en vertalers stappen uit de sector wegens het lage loon en het onvoorspelbare en variabele arbeidsvolume. Er is behoefte aan een aangepast sociaal statuut en een eenheidsprijs voor het sociaal tolk- en vertaalwerk.

De nota besteedt heel wat aandacht aan de specifieke Brusselse situatie. Vlamingen bekleden daar zelf een minderheidspositie, hetgeen begrip zou kunnen genereren voor de moeilijkheden van andere minderheden. Brussel is een meertalige en internationale omgeving. Het is begrijpelijk dat de begeleiding van vreemdelingen naar het Vlaamse inburgeringstraject in Brussel aanleiding geeft tot een hogere kostprijs.

Wat de mensen zonder papieren betreft, meent het lid dat illegaliteit nefast is voor een samenleving. Zij werkt ontwrichtend en is een bron van uitbuiting, criminaliteit en gezondheidsrisico's. Vooral op het vlak van gezondheidszorg en onderwijs is een actief beleid noodzakelijk.

Het lid waardeert dat de minister geen doekjes windt om het terugkeerperspectief. Terugkeer is een onontkoombaar element van een volwaardig migratiebeleid, met name na de afloop van een democratisch gelegitimeerde procedure. De ontwikkeling van het aanbod voor vrijwillige terugkeer is federaal maar Vlaanderen heeft de verantwoordelijkheid om de oriëntering naar dit aanbod mee te verzorgen.

Er komt een rapport van de externe audit van de Kruispuntbank Inburgering. CD&V hoopt dat de Kruispuntbank Inburgering effectief kan uitgroeien tot een beleidsinstrument van de Vlaamse overheid, en de samenwerking tussen alle beleidsdomeinen die instaan voor het inburgeringsbeleid kan versterken.

Uit het kluwen van onthaalbureaus, provinciale integratiecentra, regionaal integratiecentrum, lokale integratiediensten, huizen van diversiteit enzovoort, raakt niemand nog wijs. Hoe wil de minister dit landschap vereenvoudigen en meer duidelijkheid creëren?

De minister pleit voor een traject zelfstandig ondernemerschap en een gepast aanbod. Wat zal hij precies doen? Hoe en waar zal de minister de regionalisering van het Federaal Impulsfonds voor Migranten bepleiten?

Het Vlaams Welzijnsverbond heeft de alarmbel geluid over het gebrek aan diversiteit bij het personeel in zijn instellingen. Als redenen werden onder meer de 'overdreven' diploma-

vereisten en een gebrekkige taalkennis van de kandidaten genoemd. Situeert dit probleem zich enkel bij nieuwkomers of gaat het ook over allochtone jongeren van de tweede of derde generatie? Diplomavereisten aanpassen, enkel om een meer divers personeelsbestand te realiseren, kan niet. Het belang van onderwijs en een goede beheersing van het Nederlands kunnen dus niet genoeg worden benadrukt.

Het geïntegreerd actieplan moet aandacht schenken aan een interculturalisering van de sectoren welzijn en gezondheid. Niet enkel onder het personeel, maar ook bij het cliënteel blijkt er een ondervertegenwoordiging te zijn van mensen met allochtone achtergrond. Allochtone ouderen vinden de weg niet naar de ouderenzorg. Asielzoekers en vluchtelingen, waarvan er vele klachten hebben die samenhangen met hun verleden als vluchteling, hebben behoefte aan een vlotte toegang tot de geestelijke gezondheidszorg.

Wat is het effect van de federale regularisaties op de wachtlijsten voor de inburgeringstrajecten? In Antwerpen bestaat een wachtlijst van bijna 3000 mensen voor het aanbod Nederlands tweede taal. Is dat een zuiver Antwerps probleem? Zijn er wachtlijsten voor maatschappelijke oriëntatie?

De wereld internationaliseert. De contacten tussen volkeren en naties nemen toe. Kennis van taal en cultuur is daarbij cruciaal. Migranten en vluchtelingen kunnen een brugfunctie vervullen tussen Vlaanderen en hun land van herkomst. Heel wat uitdagingen op economisch, sociaal en ecologisch gebied kunnen enkel worden aangepakt door samenwerking met het Zuiden. Ziet de minister mogelijkheden om die brugfunctie te valoriseren?

CD&V pleit voor één procedure voor het erkennen van een buitenlands diploma en het beoordelen van de elders verworven competenties (EVC's) en elders verworven kwalificaties (EVK's). Is het mogelijk daar één loket voor op te richten?

Wat de arbeidsmarkt betreft, vraagt CD&V bijzondere aandacht voor de situatie en de toekomstperspectieven van de allochtone jongeren in de grootsteden, gezien de almaar stijgende werkloosheid bij die groep onvermijdelijk voor problemen zal zorgen. Het lid erkent wel de – wellicht nog grotere – verantwoordelijkheid van andere ministers. Toch mag ook Inburgering dit niet onbesproken laten.

In een onderzoek van de Universiteit Hasselt en het steunpunt Gelijkekansenbeleid werden allochtonen met een Marokkaanse en Turkse achtergrond die in Antwerpen, Gent of Genk wonen, ondervraagd. Daaruit bleek dat ze zich in de eerste plaats identificeren met de gemeente of stad waar ze wonen. Ze hebben verontrustend weinig affiniteit met het Vlaamse beleidsniveau. Hoe kijkt de minister aan tegen die resultaten?

De CD&V-fractie heeft grote verwachtingen over de oprichting van de commissie Integratie, het geïntegreerd actieplan Integratie dat zij zal opstellen, en de Staten-Generaal voor Inburgering en Integratie. Zij zal in de mate van het mogelijke haar steentje bijdragen, belooft de heer Kennes. Tot slot attendeert de heer Kennes de voorzitter van de commissie op de passage in de beleidsnota over de integratieprogramma's van Nederland, Denemarken, Duitsland en Catalonië, die inspiratie kunnen bieden voor interessante werkbezoeken.

4. Tussenkomst van de heer Bart Caron

De heer *Bart Caron* vindt de meeste uitgangspunten van de beleidsnota zeer interessant. De Groen!-fractie deelt bijvoorbeeld de opvatting dat nieuwe Vlamingen gelijke kansen moeten krijgen op het vlak van onderwijs, werk, sociale contacten enzovoort. Het lid onderschrijft voorts dat inburgering geen eindpunt is maar een stap naar integratie.

Groen! deelt ook het herhaalde pleidooi voor de kennis van het Nederlands. Taalkennis is een voorwaarde voor integratie waarop niet mag afgedongen worden.

De maatschappelijke uitdaging is enorm en de minister draagt daarom een grote verantwoordelijkheid. Het lid steunt hem in zijn transversale ambitie om te wegen op andere beleidsdomeinen, maar wijst er meteen op dat het niet eenvoudig zal zijn. Hij waardeert onder meer de sociale tolken, het inburgeren van oudkomers, de aandacht voor ouders met schoolgaande kinderen, het binnenloodsen van nieuwe Vlamingen in het sociaal-cultureel werk, flexibel aanbod op maat, en de aandacht voor minderjarige nieuwkomers.

Anderzijds richt de beleidsnota zich relatief eenzijdig op de nieuwkomers en belicht zij minder de openheid van de ontvangende cultuur. De feitelijke diversiteit is niet altijd gemakkelijk voor de 'oude' Vlaming, erkent de spreker, ook al is migratie van alle tijden.

Hij weet verder niet goed wat hij aanmoet met de basiscursussen in het land van herkomst. Hoe intens ziet de minister dat? In welke taal en vorm zullen ze plaatsvinden? Gaat het om fysieke of virtuele lessen? Richt het project zich op gezinshereniging of is het breder? Wat vindt hij van het argument dat men daarmee een aanzuigeffect creëert?

Op zich is het geen probleem dat de minister het civiel effect van de inburgering wil verhogen, maar de stap van inspanningsverbintenis naar inburgeringscertificaat is te groot en te snel. Het klopt dat het certificaat een blijk van waardering is maar moet het doel niet zijn dat de betrokkenen in het reguliere circuit van vorming en opleiding terechtkomen. Hun inspanningen moeten gevaloriseerd worden in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Het lid is bang dat het certificaat een voorwaarde wordt voor het verkrijgen van basisrechten als wonen en gezondheidszorg. Het gevaar bestaat dat minder vaardige en intelligente mensen, of zwakkere mensen zonder toegang tot kinderopvang of mobiliteit, uitgesloten worden.

Het lid wijst erop dat er nu al een test voor NT2 bestaat. Hij pleit ervoor het bestaande aanbod te evalueren en het flexibel te maken, op maat van de vragers. Volgens hem kan men de achterblijvers betrekken door bewustmaking. Zolang mensen niet van het belang van taal en opleiding overtuigd zijn, zullen ook sancties niet helpen.

De heer Caron vraagt hoe de minister de verdere uitvoering van het Integratiedeceet ziet. Welke ontbrekende uitvoeringsbesluiten mag men eerst verwachten? De Groen!-fractie onderstreept het belang van de verdere ontwikkeling van de onderzoekslijn. De hervorming van integratiecentra en -diensten heeft een wetenschappelijk kader nodig.

De regierol van de lokale besturen wordt inmiddels algemeen erkend, maar hij moet afgestemd worden met het VLEMI, stelt het lid. Wat is de rol van de provincies ten aanzien van gemeenten zonder eigen integratiedienst? Het lid steunt het gebruik van het erfgoed maar voegt daaraan toe dat men ook dat van andere culturen die hier al langer aanwezig zijn, als waardevol moet erkennen.

Hij deelt de zorg over het moeilijke vraagstuk van de islam. Aan de gelijkheid van man en vrouw en de scheiding van kerk en staat mag niet getornd worden. Die vrijheden verhinderen evenwel niet de aanvaarding van belangrijke culturele en religieuze verschillen. Tegelijk moet iedereen de vruchten van de Verlichting accepteren. Hij hoopt dat de erkenning van de islam als eredienst en van haar kerkfabrieken leidt tot betere integratie in de Vlaamse samenleving.

De heer Caron vraagt de minister om de aan de gang zijnde algemene regularisatie te ondersteunen vanuit Vlaanderen. Om het fenomeen tot zijn ware proporties te herleiden deelt hij mee dat in de centrumstad Kortrijk met haar 78.000 inwoners tussen 15 septem-

ber en 15 november 63 aanvragen binnenliepen. Het gaat niet om een vloedgolf, besluit hij.

Tot slot informeert hij naar de wachtlijsten voor NT2 en maatschappelijke oriëntatie, in het licht van het voornemen van de minister om de doelgroep te verruimen. Welke inspanningen worden gepland?

5. Tussenkomst van de heer Lieven Dehandschutter

De heer *Lieven Dehandschutter* ziet het beleidsdomein Inburgering als complex maar boeiend. Het is ook erg belangrijk omdat de keuzes die erin gemaakt worden, bepalend zullen zijn voor de toekomst van de samenleving. N-VA ziet dat Vlaanderen van morgen als een zelfbewuste regio, maar zonder fysieke en mentale muren.

De spreker somt de uitdagingen op van het beleid dat door de vorige regeringen is opgestart en waarop de huidige aansluit: participatie, doelmatig aanbod, coördinatie, en opvolging en evaluatie. De beleidsnota biedt sterke antwoorden, oordeelt de N-VA-fractie. Een eerste idee die zij erg waardeert is de inburgering, waar mogelijk, in het land van herkomst. Als tweede noemt het lid de stimulering van het civiel effect door middel van een certificaat. Verder is er de versterking van het bestaande beleid met het secundair traject, de werking ten aanzien van minderjarigen, OCMW-cliënten, minder geletterden en analfabeten, de rol van het Nederlands en de evaluatie van het systeem van administratieve geldboetes.

Aan het adres van diegenen die de islam karikaturiseren, stelt het lid dat het geen monolithische godsdienst is. Er zijn grote verschillen tussen de mensen die zich moslims noemen, zowel op het vlak van religieuze symbolen als beleving. Hij wijst erop dat de hardste schreeuwers niet noodzakelijk het meest representatief zijn.

De ambitie om minderjarige nieuwkomers naar het kleuteronderwijs te leiden, deelt de minister met zijn collega van Onderwijs en diens voorganger. Participatie moet langs die weg verlopen, meent het lid. Het is immers beter om op te stappen bij het vertrek van de trein, daarna wordt het moeilijker.

Verdere uitklaring is de komende jaren nog nodig voor de verhouding tussen certificaten en attesten, de vernieuwing van de Kruispuntbank Inburgering, de uitvoering van het Integratiedecreet en de situatie in Brussel. Met het oog op meer doelmatigheid in de bestaande en erg complexe integratiesector, is een betere samenwerking tussen de verschillende instanties wenselijk. Het lid wijst ook nog op de uitbouw van het Vlaams Minderhedencentrum tot het expertisecentrum VLEMI, en de bewustmaking dat de hele samenleving actief moet meewerken aan het succes van de integratie.

Op het vlak van de huwelijksmigratie stelt hij vast dat migranten van de tweede en derde generatie zich terecht eraan ergeren dat sommige van hun generatiegenoten een partner menen te moeten zoeken in het land van hun voorouders, waardoor het integratiebeleid weer van voren af aan kan beginnen. Het gaat om een delicate aangelegenheid waaraan het beleid zeker aandacht moet besteden.

6. Tussenkomst van mevrouw Annick De Ridder

Mevrouw *Annick De Ridder*, commissievoorzitter, herinnert eraan dat het inburgeringsbeleid op poten is gezet door minister Keulen in de vorige regering. De Open Vldfractie dringt aan op voortzetting en consolidatie ervan. Een echt nieuw element in de beleidsnota wordt gevormd door de inburgeringcursussen aangeboden in het land van herkomst. Gezien dit onmogelijk is voor vluchtelingen, neemt de spreker aan dat de minister mikt op gezinshereniging. Is er al overleg geweest met de minister van Buitenlandse Zaken over de

inschakeling van ambassades en consulaire diensten? Hoe staan de federale overheid en de Franstaligen daar tegenover? Wat is de kostprijs?

Open Vld plaatst vraagtekens bij het voornemen om vertegenwoordigers van moskeeën en de Moslimexecutieve te betrekken bij het ontmoedigen van transnationale huwelijken voor migranten van de tweede en derde generatie. Een breed debat over huwelijksmigratie is inderdaad nodig, maar moeten religieuze leiders betrokken worden bij een private aangelegenheid als partnerkeuze? Zij onderstreept dat voor haar fractie religie vrij kan beleefd worden, doch in de private sfeer. De scheiding van kerk en staat is zeer belangrijk.

Als men alleen inburgeringscertificaten wil gaan uitreiken aan mensen die een attest Nederlands A2 kunnen voorleggen, zullen meer lessen NT2 moeten ingericht worden. Zijn er al afspraken met de minister van Onderwijs en zijn er al begrotingsmiddelen vastgelegd?

De valorisatie van het civiel effect van het certificaat bij het zoeken naar werk, is zeer goed en stond ook in het verkiezingsprogramma van Open Vld. Het voornemen om de mogelijkheden ter zake te onderzoeken binnen Bestuurszaken en Binnenlands Bestuur is echter niet terug te vinden in de beleidsnota's voor die domeinen. Klopt de conclusie dat dit geen prioriteit is?

Erfgoedbeleid zien als hefboom voor integratie, is eveneens een goede zaak. In het kader van de aandacht voor de geschiedenis van de migratie, attendeert mevrouw De Ridder de minister op de enorme 'vibe' die het project Red Star Line in Antwerpen en New York teweegbrengt. Zij suggereert hem om eens te gaan kijken.

Het is terecht dat de minister het debat over de rol van de islam in de Vlaamse samenleving niet uit de weg gaat. Maar is het opportuun om de vertegenwoordigers van de erkende moskeeën en de Moslimexecutieve te laten meebouwen aan die samenleving? De scheiding van kerk en staat blijft voor haar fractie bijzonder belangrijk.

Zij is het tot slot eens met het streven naar een eenduidige definitie van de doelgroep over de sectoren heen, maar pleit wel voor voorzichtigheid. Niet alleen is dit niet gemakkelijk, bovendien ligt het maken van een indeling heel gevoelig en kan zij stigmatiserend werken. Het lid geeft daarbij het voorbeeld van de joodse gemeenschap in Antwerpen.

III. ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

De *minister* stelt vast dat de visie om tot oplossing te komen voor dit centrale maatschappelijke probleem, grotendeels gedeeld wordt, behalve door de VB-fractie. Het inburgeringsbeleid dat door verschillende partijen is opgezet in de vorige regeerperiode en waarvan minister Marino Keulen het gezicht was, wordt voortgezet. Het taboe van de verplichte inburgering is doorbroken, stelt hij vast, en er zijn nu geen partijen meer die ontkennen dat er een probleem is. Dat laatste was een verkeerde reactie op de partij die het probleem als eerste benoemde, maar er geen oplossing voor wilde.

Voor het tere punt van de woonwagenbewoners wordt volgend jaar drie miljoen euro uitgetrokken, waarmee initiatieven voor 90% worden gesubsidieerd. Maar de terughoudendheid blijft groot, in weerwil van goede ervaringen zoals in Huizingen. De provincies werden aangeschreven voor de ontwikkeling van een plan.

Het klopt dat minderjarige nieuwkomers niet alleen naar het onderwijs maar ook naar de vrijetijdsactiviteiten moeten geleid worden.

De minister betreurt verder dat de heer Creyelman niet heeft gehoord en gelezen dat de beleidsnota erkent dat nieuwkomers zich moeten aanpassen aan de normen en waarden

van onze publieke cultuur. Wie hier een toekomst wil opbouwen, moet daaraan participeren, bevestigt hij nogmaals. De minister betwist in dat verband de visie dat het onmogelijk is voor gelovige, praktiserende moslims om zich te integreren. Hij erkent dat het niet gemakkelijk is, maar zij moeten dan ook een reuzenstap doen in korte tijd – andere godsdiensten hebben daar veel meer tijd voor gekregen. De minister ontkent niet dat binnen de islam krachten aan het werk zijn die ingaan tegen integratie en de fundamentele rechten en vrijheden, maar daar moet assertief paal en perk aan gesteld worden.

De administratieve sanctie is een nieuw en evoluerend systeem. De minister argumenteert dat men het Vlaamse beleid niet mag beoordelen aan de hand van hefbomen die in federale handen zijn, zoals de toegang tot het grondgebied. De vergelijking met het homogene Nederlandse beleid loopt dan ook mank. Hij gaat niet verder in op de opmerkingen over het federale migratiebeleid.

Het spanningsveld van private en publieke cultuur vormt de essentie van het debat. De grens tussen beide verschuift en geen van beide is onveranderlijk. Zo behoorde het verbod om te discrimineren op basis van seksuele geaardheid enkele decennia geleden nog niet tot de Vlaamse publieke cultuur. Dat sluit niet uit dat er wel degelijk consensus over bestaat. Over die punten zijn tegenover nieuwkomers geen toegevingen mogelijk. De minister pleit voor assertiviteit en erkent dat verschillende partijen daar te lang over gezwegen hebben.

Ten aanzien van de heer Kennes stelt hij dat de scheiding tussen kerk en staat feitelijk niet absoluut is maar wettelijk wel. Er worden godsdiensten erkend en hun instellingen worden gesubsidieerd met publieke middelen, maar er is in onze samenleving geen staatsgodsdienst. Hij wijst op aspecten van de wetgeving die in dat opzicht enorm geëvolueerd zijn, zoals echtscheiding, abortus en euthanasie. Ook moslims hebben recht op respect voor hun geloofsovertuiging en waarden, maar zij moeten die beleven in een pluralistisch kader dat niet ter discussie staat. Het debat over de islam woedt volop in de media en dat is belangrijk. De uitnodiging aan de islamgemeenschap is erop gericht de stem van de gematigde moslims te laten horen.

De resultaten van de studie van de universiteit van Hasselt gelden ook voor ‘oude’ Vlamingen, denkt de minister. Ook voor hen prevaleert meestal de identificatie met gemeente of stad. Misschien kan men er wel uit afleiden dat de Vlaamse identiteit te weinig wordt beklemtoond door de overheid. Maar hij wil eerst de studie grondig doornemen voor hij conclusies trekt.

Het vooronderzoek over de instaptoets maatschappelijke oriëntatie is gestart en wordt nog voor het einde van het jaar afgerond. Doel is degenen die bij die lessen geen baat hebben, vrij te stellen. Hij geeft oudkomers die willen inburgeren, als voorbeeld.

De stap van attest naar certificaat is niet zo groot: 80% van de inburgeraars volgt na de eerste cursus ook de tweede. De gretigheid is groot, merkt hij op, en de samenleving moet die inspanning valoriseren. Hij verwacht in dat verband op 19 januari het antwoord van de SERV over het civiel effect. De integratie is niet af bij de inburgering. De eerstgenoemde is een zaak van alle beleidsdomeinen en van de hele burgersamenleving. De verticale inburgering is daarmee complementair. Hij wijst erop dat in Brussel 15.000 mensen vrijwillig Nederlands leren en die moeten kansen krijgen op de arbeidsmarkt.

Inburgering in het land van herkomst is, in tegenstelling tot Nederland, geen verplichting. Vlaanderen is daarvoor niet bevoegd. De cursus verloopt in de contacttaal. Het budget bedraagt 200.000 euro uit het Europese Integratiefonds. Doel is te focussen op de grote migratielanden: Rusland, Turkije, Marokko en Kongo. Deze week nog volgt overleg met de federale overheid met het oog op een samenwerkingsakkoord. Bijkomende migratie

komt er niet uit voort: de toegang tot het Rijk is een federale bevoegdheid. De consulaten zullen alleen een pakket geven aan wie aan de voorwaarden beantwoordt.

Het loonniveau van de sociale tolken wordt onderzocht. Er zijn trouwens heel wat vrijwilligers actief in die sector, die schitterend werk leveren.

De minister erkent dat hij zelf verrast was hoeveel instellingen actief zijn in de sector. De lokale steunpunten van integratiecentra zijn al gefuseerd, de sociale tolkendiensten worden samengevoegd tot acht, maar er is nog werk voor de boeg met het oog op duidelijkheid en efficiëntie. Het VLEMI zal daarin een rol spelen.

Hij onderstreept nogmaals dat hij geen eenzijdig beleid wil voeren. Er zijn wel degelijk twee klemtonen: inburgering en integratie. Wat het tweede betreft, wil hij de rol van voortrekker spelen ten aanzien van andere beleidsdomeinen.

De uitvoering van het Integratiedecreet zal in overleg met de sector gebeuren. De beleidsdomeinoverschrijdende commissie Integratie kan relatief snel opgericht worden. De minister is ervan overtuigd dat de regering op dat vlak een coherent beleid zal voeren en geeft de aanpak van de genoemde problemen in Welzijn als voorbeeld. De lokale besturen spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van het decreet. Naast het hebben van werk, zijn buurt-, wijk-, verenigings- en schoolleven immers essentieel.

Over het aantal geregulariseerden heeft de minister op dit moment geen cijfers. Dat het bestaande beleid gecontinueerd wordt, erkent hij. Het is een goede zaak dat Vlaanderen een traject aflegt. Partnerkeuze is natuurlijk een individueel recht. Maar men stelt wel vast dat zich iets abnormaals voordoet: mensen van de tweede en derde generatie die in overgrote mate – tot 70% – huwen met iemand uit het land van de voorouders. In andere, klassieke migratielanden doet zich dat niet voor. Hij wil daartoe alle middelen aanwenden, uiteraard met respect voor de privéaangelegenheden. Blijkbaar toont recenter onderzoek nu wel een kleine daling. De minister wil niet alleen met de vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap maar ook met bijvoorbeeld het Minderhedenforum in dialoog gaan om hun medewerking te verkrijgen.

Over het civiel effect moet nog met de minister van Onderwijs gepraat worden. Het is evident dat het ook in de domeinen Bestuurszaken en Binnenlands Bestuur aan bod moet komen. Op Ellis Island is de minister al geweest. Hij heeft er met het oog op een Antwerpse tegenhanger gesproken met de Amerikaanse architect, die nu trouwens medeontwerper is in Antwerpen. Uit dat project valt zeker inspiratie te halen.

De minister was enigszins geschokt door de waarschuwing van mevrouw De Ridder en haar verwijzing naar de joodse ervaringen. Dat is in de verste verte niet zijn bedoeling. Die is wel om af te stemmen tussen sectoren.

Voor inburgering zijn er geen wachtlijsten, wel bij NT2 in Antwerpen. De minister verwijst het lid door naar zijn collega Smet.

De heer Bart Caron onderstreepte het belang van werk als factor van integratie. In dat verband is er ook werk aan het wegwerken van discriminatie. De overheden kunnen een voorbeeldrol spelen op dat vlak via aanpassing van de regelgeving. De minister is het daar volkomen mee eens. Hij is blij dat de sociale partners daarin verantwoordelijkheid willen nemen.

IV. MET REDENEN OMKLEDE MOTIES

Tot besluit van de bespreking van de beleidsnota werden met redenen omklede moties aangekondigd door:
– de heer Marnic De Meulemeester en mevrouw Annick De Ridder;
– de heer Bart Caron;
– de heer Frank Creyelman;
– de heren Lieven Dehandschutter, Kurt De Loor en Ward Kennes.

De voorzitter,

Annick DE RIDDER

De verslaggever,

Lieven DEHANDSCHUTTER